

Ett 3D-perspektiv på kompetens

Vi är alla 3D-personligheter, och varje del av våra personligheter fungerar bara på sitt eget, endimensionella sätt. För att nå "hela människan" måste kommunikation och lärande vara 3dimensionell.

Y (visuellt-analog)

X (auditivt-digital)

Z (fysiskt-konkret)

God kompetens

säger vi att den har, som är duktig på att utföra ett arbete, eller skicklig när det gäller att lösa vissa uppgifter. Det innebär att han/hon inte enbart har bra *teoretiska kunskaper* inom ämnesområdet. Det räcker inte heller med att *förstå* varför uppgiften görs, eller att tycka den är viktig, eftersom det oftast i praktiken även krävs kunskaper och färdigheter för att klara av saker. Men det är inte ens tillräckligt att vara skicklig i själva *utförandet* för att ha verklig kompetens, man bör ju även begripa vad man gör! *Tillsammans* utgör dock de här tre aspekterna en stomme för *verklig* kompetens, dvs. det som en bra utbildning bör leda fram till!

"3D-pedagogik"

När vi betraktar kompetensen ur 3D-perspektiv, ser vi hur den byggs upp av de här olika pedagogiska

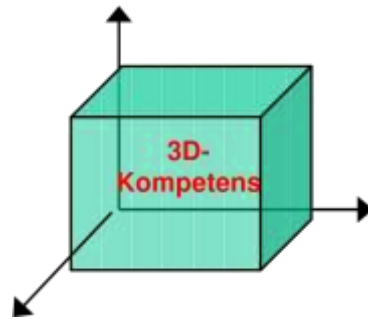
dimensionerna: **Y-dimensionen: Förståelse av sammanhang.**

Här handlar det om att tydligt se/inse strukturer och sammanhang, dvs. attityden till uppgiften, bilden av hela kedjan, delarnas inbördes beroende, värdet och betydelsen, inverkan av kritiska faktorer, konsekvenserna av felaktigt handlande, de berörda människorna, ansvaret för resultat, förväntningar och krav på utförandet etc. Y-dimensionen har en *visuell* och *analog* karaktär.

X-dimensionen: Kunskap om fakta och regler.

Här finns enskilda begrepp och detaljer, dvs. beteckningar, regler, direktiv, siffror, formulerade principer, nyckelfaktorer etc. X-dimensionen har en *auditiv* och *digital* karaktär.

Z-dimensionen: Färdigheter att utföra.

Här gäller det förmågan att handla praktiskt, dvs. utföra arbetssteg korrekt, genomföra hela uppgifter "med flyt", använda rätt handgrepp, uttala tydligt, åtskilja med känslan, utnyttja "lagom" kraft, orka slutföra, engagera sig, fokusera på sin uppgift, aktivera sig energiskt etc. Z-dimensionen har en *fysisk* och *konkret* karaktär.

Deltagaraktiviteter och media

i undervisningen måste väljas utifrån målen i alla tre dimensionerna: För Y-dimensionen passar t.ex. bilder, exempel och diskussioner etc. X-dimensionen nås med text och regler, uppräknningar och beräkningar etc. och Z-dimensionen kräver handfast, upprepad träning, konkreta upplevelser, ta i, känna på, göra etc.

Det är därför...

Genom att vi arbetar med ett 3D-perspektiv på kompetens och lärande kan vi fånga den *verkliga* kompetensen, den som behövs för att på ett bra sätt utföra sitt arbete, sköta sin befattning eller lösa sina uppgifter. När vi planerar utbildning, beskriver vi den önskade kompetensen med hjälp av utbildningsmål, som vi specificerar i tre pedagogiska dimensioner (Y, X och Z). Utifrån dessa mål kan vi sedan designa utbildningen så att den åstadkommer ett effektivt lärande i var och en av dimensionerna. Därmed får deltagarna just den kompetens, som de behöver!

Det är därför som 3-D perspektivet är en viktig grundpelare i vårt systematiska utbildningsarbete!